Published December 16, 2024

Klapalekiana, **60**: 85–92, 2024
ISSN 1210-6100

K pětasedmdesátinám Vladimíra Zierise

Vladimír Zieris is seventy five years old

Usměvavý pohodář u stolku s vystavenými brouky, to je Vláďa Zieris, jak ho vídáme každou mezinárodní entomologickou burzu v Praze na stejném místě snad už více než dvě desítky let. S Vláďou jsem se blíže seznámil prostřednictvím mého (Pavel) nedobrovolného, jedenapůlročního pobytu v pardubické armádní posádce na konci sedmdesátých let. Moje první a většina následujících vycházek z kasáren totiž směřovala rovnou k Zierisům, z mého pohledu vojáka jedinému ostrovu normálního života v tehdejších Pardubicích. Od počátku osmdesátých let, tedy v době, kdy jsme se již s Jirkou velmi intenzivně věnovali průzkumu rumunských slepých střevlíků, jsme se každoročně potkávali u Zierisů v předvečer lednové pardubické entomologické burzy a u výborného guláše (který vždy vařil Vláďa sám) a leckdy i u piva v blízké hospodě plánovali další rumunské výpravy. Vláďův zájem se k nám připojit byl logickým vyústěním těchto sezení. Jedna z prvních společných byla výprava do centrálního Bihoru v roce 1985, která začala cestou legendární úzkokolejkou z Câmpia Turzii do Câmpeni, jež vezla skoro krokem několik osobních uzoučkých vagónů připojených k nákladnímu vlaku a cesta dlouhá asi 90 kilometrů trvala téměř celý den. Vláďa s námi absolvoval náročnou cestu do okolních kopců, sběry byly skvělé a získali jsme parťáka na další výpravy. Následně se k nám přidal i Gejza Dunay, a tak další výpravy byly už Gejzovým nebo Vláďovým autem, což jsme velmi vítali, neboť ani jeden z nás v té době auto neměl. Oba jsou excelentními řidiči, což jsme mnohokrát ocenili v podmínkách naprosto rozbitých rumunských silnic. Vláďa byl rumunskými Západními horami (Munţii Apuseni), jejichž je Bihor součástí, tak nadšen, že se tam vypravil na rodinnou dovolenou s manželkou Irenou (Irčou) a dvěma malými syny. Po velkých deštích, kdy stanovali poblíž vesničky Bucium pod horou Detunata, se jim jedna místní rodina nabídla, aby šli spát k nim. Tím začalo jejich vzájemné přátelství, následující léta tuto rodinu i s dětmi pravidelně navštěvovali a kluci v tomto překrásném horském prostředí dokonce strávili i prázdniny bez rodičů. Co jim ale přivézt za dárky jako pozornost za jejich pohostinnost? Jak se ukázalo, místní nejvíc toužili po nedostatkových kosách, které by jim pomohly při kosení horských luk s řídkými nizoučkými bylinkami, a tak Vláďa pro ně vozil ty nejdelší kosy, co se u nás daly sehnat. Na oplátku mu přinášeli nádherné drúzy krystalů z místních dolů, kde mnozí pracovali, a nad kterými naši mineralogové jásali nadšením. Vláďa zde ale nezahálel a sbíral intenzivně v okolí. Podařilo se mu najít jednoho velice vzácného slepého a velmi podivného střevlíka rodu *Chaetoduvalius* Jeannel, 1928, kterého jsme i spolu s Vláďou do té doby i potom všude možně hledali, ale zcela bezúspěšně. A tak každý rok v lednu u Zierisů jsme si jej znovu a znovu prohlíželi a toužili jsme jej taky najít. To se nám ale povedlo až po mnoha a mnoha letech.

S Vláďou jsme v osmdesátých a devadesátých letech podnikli řadu výprav nejen do Rumunska, ale i do bývalé Jugoslávie a na Ukrajinu, se spoustou veselých i dramatických příhod. Jak už bylo předesláno, Vláďa velmi rád a neúnavně řídil své auto na veliké vzdálenosti a snad by řídil i nějak po paměti ve spánku, kdybychom mu to včas s obavou o svůj život nezarazili. Snad nejdramatičtější byla cesta po bývalé Jugoslávii v květnu 1991, těsně před válkou,

kdy situace v některých částech nynějšího Chorvatska byla velmi napjatá, což jsme ovšem nevěděli, a tak jsme při hledání jedné jeskyně překročili nějakou pomyslnou hranici mezi různými etniky. Po tom, co nás nahánělo více než deset aut s místními, kteří nás považovali za agenty znepřátelené strany a přinutili nás dojet do blízké vesnice, jsme byli přivolanou policií a domobranou rozděleni, my jsme se svezli policejním antonem a Vláďa zůstal sám a dostal do auta ozbrojený doprovod. Měli jsme velké obavy, jak to dopadne a zda se ještě někdy uvidíme. Nakonec jsme se setkali na vzdálené policejní stanici a po několikahodinové podrobné prohlídce a výslechu jsme byli propuštěni.

Vláďova dobrosrdečná povaha určitě přispěla i k tomu, že navázal přátelské vztahy s kolegy z Ruska, zejména se Sašou (Alexandrem) Kovalem i dalšími tamními entomology a vznikl přes něj jakýsi entomologický most mezi východní a západní Evropou. A těch vzácných slepých brouků, které získal darem nebo výměnou od těchto kolegů!

Tak ti, Vláďo, přejeme do dalších let mnoho optimizmu a zábavy s „našimi" brouky.

Jiří JANÁK, Rtyně nad Bílinou
Pavel MORAVEC, Litoměřice

Jsem rád, že se mohu připojit ke gratulantům a popřát svému kolegovi a kamarádovi Vláďovi Zierisovi k jeho půlkulatinám. Seznámili jsme se začátkem devadesátých let a společně i s dalšími kolegy jsme podnikli několik entomologických výprav do Rumunska a na Zakarpatskou Ukrajinu. A potkáváme se pravidelně na setkáních entomologů v Praze a Pardubicích. Sluší se ale uvést věcné informace o jubilantovi a zmínit se o tom, co dobrého pro českou entomologii vykonal.

Vladimír Zieris se narodil 14. září 1949 v Rosicích nad Labem a od svých 12 let žije v Pardubicích. Již od útlého věku projevoval zájem o přírodu a objevoval fascinující svět hmyzu, což jej ovlivnilo i ve výběru školy. Začal studovat lesnické učiliště, po krátké době se však rozhodl pro změnu a absolvoval střední odborné učiliště chemické Východočeských chemických závodů Synthesia v Pardubicích. V oblasti chemie pak našel i své celoživotní pracovní uplatnění. Ve svých 20 letech se oženil s Irenou Dvořákovou, která se stala velkou oporou v jeho zájmech. Spolu mají dva syny, kteří sdílejí jejich lásku k přírodě a podporují je v jejich zálibách.

Vladimír prošel různým obdobím zájmů od ornitologie přes mineralogii, pěstování kaktusů a sukulentů až po entomologii, která nakonec zvítězila, a přes chvilkový zájem o motýly přešel k broukům, kterým se věnuje dodnes. Zabývá se především střevlíky (Carabidae), v nichž se specializuje na podčeleď Trechinae. Je výborným znalcem fauny střevlíků této skupiny na Balkáně, ve východní Evropě, na Kavkazu i v asijské části Ruska, Turecka a dalších zemí. Společně s Pavlem Moravcem popsali nový druh rodu *Trechus* Clairville, 1806 z Turecka (Moravec & Zieris 1998).

Vláďova záliba v entomologii se snoubí s láskou k cestování, společně s kolegy rád navštěvuje různé kouty světa, kde objevuje i nové druhy hmyzu a rozšiřuje své znalosti o přírodě. Mezi jeho oblíbené oblasti patří balkánské země, především Rumunsko, Bulharsko, Řecko, Srbsko, Albánie a Černá Hora, kam vyráží se svými kolegy nebo s manželkou Irčou. S Vláďou a Pavlem Moravcem jsme po několikaleté pauze opět navštívili v letech 2010–2012 rumunské hory: Bihor, Metaliferi, Trascău aj. Byly to krásné a nezapomenutelné dny strávené společně v divočině. Zatímco my s Pavlem jsme se pachtili po prudkých svazích a v soutěskách, hledajíce

slepé střevlíčky rodu *Duvalius* Delarouzée, 1859, Vláďa, vybavený sadou laboratorních sít, celé dny proséval listí a hrabanku dole v údolí, a když jsme se navečer vrátili, se šibalským úsměvem sděloval, jaké skvosty se mu podařilo nalézt.

Vladimír společně s dalšími kolegy podnikl i řadu entomologických expedic do vzdálenějších oblastí, opakovaně navštívil Arménii, Gruzii, Rusko nebo Maroko.

Na svých cestách Vláďa učinil řadu objevů včetně dosud nepopsaných taxonů. Na jeho počest byly popsány následující druhy brouků.

Bembidion zierisi Toledano, 2008 (Carabidae)

Trechus zierisi P. Moravec, 1987 (mladší synonymum od *T. arnoldii* Belousov, 1987)

Pedilophorus zierisi Fabbri et Allemand, 2002 (Byrrhidae)

Otiorhynchus zierisi Davidian et Savitsky, 2016 (Curuculionidae)

Závěrem mého povídání bych Ti chtěl, milý Vláďo, popřát do dalších let pevné zdraví, hodně spokojených dní, badatelských úspěchů a stále svěží mysl a mladickou jiskru v oku.

Pavel VONIČKA, Liberec

LITERATURA

MORAVEC P. & ZIERIS V. 1998: Trechus skoupyi sp. n. und Bemerkungen zu weiteren Trechus-Arten aus der Türkei und Griechenland (Coleoptera: Carabidae). *Klapalekiana* **34**: 203–218.

Obr. 1. S Pavlem Moravcem ve vlaku z Câmpia Turzii do Câmpeni, Rumunsko, 1985 (fotografie Jiří Janák).
Fig. 1. With Pavel Moravec on a train from Câmpia Turzii to Câmpeni, Romania, 1985 (photograph by Jiří Janák).

Obr. 2. Skládání stanu v pohoří Bihor, Rumunsko, 1987 (fotografie Jiří Janák).
Fig. 2. Packing a tent in the Bihor Mts, Romania, 1987 (photograph by Jiří Janák).

Obr. 3. S Pavlem Moravcem (vlevo) a Gejzou Dunayem před vchodem do jeskyně v pohoří Pădurea Craiului, Rumunsko, 1987 (fotografie Jiří Janák).
Fig. 3. With Pavel Moravec (left) and Gejza Dunay in front of a cave entrance, Pădurea Craiului Mts., Romania, 1987 (photograph by Jiří Janák).

Obr. 4. Rumunsko, Bucium, 1994. Zleva: manželka Irena, Mirela (Rumunka), syn Tomáš, maminka manžela Mirely (Rumunka) a Vláďa (fotografie archiv Pavlíny Zierisové).
Fig. 4. Romania, Bucium, 1994. From left: wife Irena, Mirela (Romanian), son Tomáš, mother of Mirela's husband (Romanian) and Vláďa (photograph from Pavlína Zierisová's archive).

Obr. 5. Třídění prosevů, pohoří Trascău, Rumunsko, 2010 (fotografie Pavel Vonička).
Fig. 5. Sorting of siftings, Trascău Mts, Romania, 2010 (photograph by Pavel Vonička).

Obr. 6. S Pavlem Moravcem u jeskyně Huda lui Păpăra, Rumunsko, 2010 (fotografie Pavel Vonička).
Fig. 6. With Pavel Moravec near Huda lui Păpăra cave, Romania, 2010 (photograph by Pavel Vonička).

Obr. 7. Na tábořišti v pohoří Bihor, Rumunsko, 2012 (fotografie Pavel Vonička).
Fig. 7. At a campsite in the Bihor Mts, Romania, 2012 (photograph by Pavel Vonička).

Obr. 8. V pohoří Atlas, Maroko, 2013 (fotografie Jiří Hejkal).
Fig. 8. In the Atlas Mts, Morocco, 2013 (photograph by Jiří Hejkal).

Obr. 9. Lov hmyzu v Maroku, 2013 (fotografie Jiří Hejkal).
Fig. 9. Collecting insects in Morocco, 2013 (photograph by Jiří Hejkal).

Obr. 10. S Jirkou Pávkem (vlevo) a Kamilem Orszulikem, Maroko, 2013 (fotografie Jiří Hejkal).
Fig. 10. With Jiří Pávek (left) and Kamil Orszulik, Morocco, 2013 (photograph by Jiří Hejkal).